

CAPITOLUL II

Cum am eşuat ca pescar. Proiectul unei călătorii în jurul lumii. De la Boston la Gloucester. Pregătiri pentru traversarea oceanului. Jumătate de luntre în loc de barcă de salvare. De la Gloucester spre Noua Scoție. Zgâlțâit bine de apele natale. Printre vechi prieteni

Un sezon întreg am stat în ambarcațiunea mea cea nouă și am pescuit în lungul coastei, ca să descopăr că nu eram destul de priceput să pun momeala în cârlig. Dar a venit și vremea să ridic ancora și să pornesc cu adevărat pe mare. Mă hotărâsem să fac o călătorie în jurul lumii. Cum încă de dimineață, în ziua de 24 aprilie 1895, bătea un vânt prielnic, pe la amiază am săltat ancora, am ridicat vecele și m-am despărțit de Boston unde *Spray* fusese amarat bine, la adăpost, toată iarna.

Sirenele sunau de ora douăsprezece când slupul țâșni cu toate pânzele sus. Am făcut întâi o scurtă voltă spre ieșirea portului, apoi, redresând nava am îndreptat-o spre larg, cu ghiul largat spre babord și am zburat pe lângă pontoane. Un fotograf aflat la East Boston, pe digul dinspre mare, a făcut o poză chiar când *Spray* gonea pe lângă el cu pavilionul înălțat și fluturând în vânt. Îmi simțeam inima bătând cu putere. În aerul înviorător călcam cu pași ușori pe punte. Simțeam că nu mai exista cale de întoarcere și că mă angajasem într-o aventură a cărei semnificație o înțelegeam pe deplin. Nu am cerut sfatul nimănui, fiindcă, în ceea ce privea marea,

aveam dreptul să mă bazez pe propriile păreri. Am înțeles cât se poate de limpede că și cei mai buni marinari se pot descurca chiar mai greu decât mine de unul singur, așa cum eram, atunci când am văzut, la nicio leghe depărtare de docurile Bostonului, un vapor mare – care avusese echipaj complet, suficienți ofițeri și un pilot la bord – zăcând eșuat, rupt. Era *Venetian*. Se frânsese în două pe un recif. Și astfel, chiar în primul ceas al voiajului meu solitar am avut dovada că *Spray* putea avea o soartă mai bună decât acel vapor cu echipaj complet, fiindcă eu ajunsesem de-acum mai departe decât el.

— *Spray*, ține minte și bagă de seamă! i-am spus cu voce tare navei mele în vreme ce despica, în tăcere, ca fermecată, valurile golfului.

Vântul s-a întezit, *Spray* a dublat farul Insulei Deer cu o viteză de șapte noduri. După ce l-a depășit, *Spray* a pus prova pe Gloucester, de unde urma să procur câteva din cele necesare pescarului pe mare. În Golful Massachusetts, valuri dansând vioaie au întâmpinat iahtul la ieșirea din port, explodând în miriade de diamante strălucitoare, care-l învăluiau din toate părțile, de fiecare dată când intra cu prova în talaz. Era o zi minunată, cu un soare puternic, fără pic de nor. Fiecare picătură de apă aruncată în aer devenea o nestemată, iar *Spray*, onorându-și numele* pe măsură ce-și croia drum prin valuri, fura șiraguri de mărgele și tot de atâtea ori le arunca înapoi. Fiecare dintre noi am văzut micile curcubeie ce se formează în jurul provei, dar, în ziua aceea, prova lui *Spray* avea un halou cum nu mai văzusem niciodată. Părea că și îngerul său păzitor pornise la drum cu noi. Așa am citit eu semnele mării.

Curând, promontoriul semeț de la Nahant se arată în travers, apoi Marblehead rămase în urmă. Erau și alte ambarcațiuni care se îndreptau spre larg, dar niciuna nu reuși să-l întrecă

* Jet de apă, aerosoli (engl.).

pe *Spray*, care gonea pe drumul său. În vreme ce treceam pe lângă farul de la Norman's Woe am auzit dangătul deprimant al clopotului; am ținut apoi destul de aproape de reciful de care s-a izbit goeleta *Hesperus*. „Oasele“ epavei albeau pe țărm în traversul meu, unde fuseseră aruncate de valuri. Vântul se întetea și mai mult, am largat randa pentru a slăbi presiunea asupra cârmei, dar nu prea puteam să mai țin nava în acel vânt cu toată randa ridicată. O goeletă de dinaintea mea coborâse de-acum toate pânzele și se îndrepta spre port cu catargele goale, fiindcă se pornise vânt puternic. Când *Spray* a trecut pe lângă ea, am văzut că pierduse unele pânze, iar de arboradă îi mai atârnav fâșii de velă, urmările unui gren.

M-am îndreptat spre un golf mic, un colț atrăgător al portului Gloucester, port foarte bun, ca să-i fac din nou o revizie generală lui *Spray*, să mai chibzuiesc o dată asupra călătoriei și să-mi limpezesc sentimentele, plus că mai aveam atâtea altele de făcut. Când micul meu iaht intră în plină viteză acoperit de spumă, apele golfului aveau și ele creste albe. Era prima oară când ancoram într-un port de unul singur, pe o ambarcațiune, nu contează mărimea, conducând-o printre celelalte nave. Câțiva bătrâni pescari o luară la fugă către cheiul spre care se îndrepta *Spray*, lăsând în urmă o dără de spumă, de parcă avea de gând să se zdrobească de el. Habar n-am cum de am evitat o nenorocire; aproape cu inima la gură am lăsat timona din mână, m-am repezit la provă și am coborât focul. Bineînțeles că a intrat acum în vânt și, abia-abia înaintând, și-a lipit obrazul de un stâlp de ancorare în colțul din vânt al cheiului, dar atât de ușor că n-ar fi vătămat un ou. Simulând indiferența totală, am trecut barbata pe după stâlp și barca era ancorată. Și atunci cei câțiva adunați pe chei izbucniră în urale.

— Nici zece de-ați fi fost la bord n-ați fi reușit mai bine, mi-a strigat un bătrân căpitan.

Nici pe departe nu eram zece la bord, dar n-am scos o vorbă, am aruncat, ca din întâmplare, o privire indiferentă, care

părea să zică: „Ce mare lucru?“, fiindcă mă urmăreau cei mai pricepuți marinari din lume și nu voiam să apar în ochii lor drept un ageamiu. În plus, îmi doream să mai stau câteva zile în Gloucester. De-aș fi scos un singur cuvânt, cu siguranță aș fi trădat că încă eram emoționat și de-abia îmi trăgeam sufletul.

Am adăstat vreo două săptămâni, făcând rost de diferite lucruri care se găseau mai ușor aici și care îmi erau necesare pentru o astfel de călătorie. Proprietarii debarcaderului unde ancorasem aveau numeroase nave de pescuit, așa că mi-au încărcat la bord o grămadă de cod uscat, precum și un butoi de ulei, ca să mai liniștesc valurile în timpul furtunii. Și ei erau tot niște bătrâni căpitani și s-au arătat foarte interesați de această călătorie. Mi-au mai dăruit pentru *Spray* un felinar de pescar, care, după cum am descoperit, lumina la mare distanță de jur împrejur. Și dacă o navă era în stare să dea peste o ambarcațiune ce avea un felinar atât de puternic, atunci ar fi intrat chiar și într-un far plutitor. Au mai ajuns la bord o gafă, o cange și un halău, fără de care un bătrân pescar spunea că nu se putea să pornesc în călătorie. De asemenea, din partea cealaltă a golfului, mi-a parvenit o cutie de vopsea cu cupru, un bine-cunoscut produs împotriva vegetației crescute pe cocă, care avea să-mi prindă bine multă vreme după aceea. Am și dat două straturi de vopsea pe fundul cocii, în vreme ce *Spray* zăcea pe uscat, în timpul unui reflux.

Ca să pot lua cu mine și o bărcuță, m-am chinuit să retez în două o luntre pescărească, căreia i-am potrivit niște scânduri la capătul tăiat. Acum puteam să salt pe punte și să cobor jumătatea aceea de luntre cu destulă ușurință, folosindu-mă de o fungă de ridicare cu cârligul căreia prindeam un sapan încropit de mine tocmai în acest scop. Mi-ar fi venit destul de greu și n-aș fi reușit să mânuiesc singur o luntre întregă. Era limpede că nici nu aveam loc pe punte decât pentru o jumătate de barcă; tot era mai bine decât deloc, fiind, oricum, de ajuns pentru un singur om. Am mai băgat de seamă că noua ambarcațiune abia încropită putea sluji de minune drept albie

de spălat și de cadă de baie când era plasată de-a curmezișul navei. În această ultimă calitate, luntrea mea retezată avea să-și dobândească atâta faimă în timpul călătoriei, încât o femeie care mi-a spălat hainele în Samoa nu voia să renunțe la ea cu niciun chip. Dintr-o ochire a văzut că avea dinainte o invenție care întrecea orice cuvânt adus de misionarii yankei în arhipelag și ținea morțiș să pună mâna pe ea.

Acum nu mă mai apăsa decât grija de a-mi cumpăra un cronometru, necesar în timpul călătoriei. După noile canoane ale navigației, se presupune că niciun marinar nu-și poate găsi drumul fără un astfel de instrument. Și eu începusem să cred la fel. Vechiul meu cronometru, care fusese bun la vremea lui, nu mai mergea de mult timp. Ca să-l curăț și să-l reglez m-ar fi costat cincisprezece dolari. Cincisprezece dolari! Avusesem motive întemeiate să las ceasul acasă, în plata Domnului! Aveam un felinar puternic, iar o doamnă din Boston mi-a trimis bani pentru o lampă mare, cu două arzătoare, care noaptea îmi lumina cabina, iar ziua, cu niște mici improvizații, îmi slujea drept mașină de gătit.

Astfel înzestrat, eram din nou gata pentru a porni pe mare și pe 7 mai am ridicat velele. Cum nu prea era loc de manevră, *Spray*, care pornise grăbit, a zgâriat vopseaua unei vechi ambarcațiuni de agrement, abia chituită și vopsită pentru sezonul de vară, aflată pe șenalul navigabil.

— Și cine plătește pagubele? au strigat cei care tocmai o vopseau.

— Eu! le-am răspuns.

— Cu scota randei, se auzi ca un ecou glasul căpitanului de pe *Bluebird*, aflat în apropiere, ceea ce în limbajul lui voia să însemne că dus eram de-acum.

Nu era cazul de plătit niște vopsea care abia dacă depășea cinci cenți, dar între bătrâna barabafă și *Bluebird*, care preluase cazul meu, se încinse un scandal atât de mare, încât motivul inițial al disputei fu cu totul dat uitării. Oricum, nu mi-a fost trimisă nicio notă de plată.

În ziua plecării din Gloucester, am avut parte de o vreme blândă. Când *Spray* se îndreptă spre ieșirea din golf, dinaintea mi se înfățișă o priveliște minunată: în fața unei fabrici, o clădire înaltă, se vedea o mulțime fluturând batiste și șepci. La ferestrele clădirii, de sus până jos, se ițeau chipuri drăgălașe care zâmbeau în semn de *bon voyage*. Unii strigară la mine, voind să afle încotro o luasem și de ce pornisem singur. De ce? Când m-am prefăcut că vreau să mă alătur celorlalți, o sută de perechi de brațe s-au întins în direcția mea spunându-mi: „Vino“, dar țărmlul pentru mine era primejdios! Barca își croia drum din golf, luptându-se cu un vânt ușor dinspre sud-vest și, cam pe la amiază, a lăsat în urmă Promontoriul de Est, fiind salutăta iarăși cordial, ultimul semn dintr-o serie de manifestări de bunăvoință arătate lui *Spray* de către orașul Gloucester. Dincolo de promontoriu, vântul se întete și, lunecând mai departe cu ușurință, *Spray* depăși curând farurile Insulei Thatcher. După care, stabilindu-i drumul spre est, după busolă, pentru a depăși pe la nord Bancul Cashes și Stâncile Amen, m-am așezat să chibzuiesc la toate din nou și m-am întrebat, încă o dată, dacă era bine să trec dincolo de banc și de stânci sau nu. Declarasem, e drept, că voi naviga cu *Spray* în jurul lumii, dacă nu mă vor împiedica pericolele mării, și o spuseseam cu destulă convingere. Contractul de navigație, încheiat cu mine însumi, mă obliga, așa că am mers mai departe. Spre seară am pus iahtul în pană, am luat un cârlig de pescuit și niște momeală, le-am slobozit în adânc, la treizeci de brațe, la marginea Bancului Cashes, pentru peștii de pe fundul apei. Până la lăsarea întunericului, cu puțin noroc, aveam pe punte trei bucăți de cod, două de egrefin, un merlucius și, mai bun decât toți, un calcan mai mic, foarte vioi și dolofan. Aici, mi-a trecut mie prin minte, ar fi locul nimerit să-mi fac o rezervă de provizii pe lângă cele pe care le luasem. Așa că am lăsat o ancoră de derivă, care avea să mă țină cu prova în vânt. Cum curentul era spre sud-vest, în sens contrar vântului, eram cât se poate de sigur că dimineața voi fi cu *Spray* tot lângă banc sau prin

apropierea lui. Apoi, asigurând parâma și ridicând felinarul cel mare în greement, m-am dus, pentru prima dată de când eram singur pe mare, la culcare, dar nu ca să dorm, ci să moțâi și să visez.

Demult, citisem despre o goeletă de pescuit care nimerise cu ancora în spinarea unei balene și fusese remorcată cu mare viteză pe o distanță apreciabilă. Și exact așa păți și *Spray*... În visurile mele. Iar când m-am trezit, n-am putut să scap cu totul de imaginea asta și mi-am dat seama că scurtul meu răgaz de odihnă fusese tulburat de vântul care sufla cu putere și de valurile mari care se porniseră. Zdrențe de nori treceau pe fața lunii. Se cocea o furtună. De fapt, se și pornise. Am terțarolat velele, apoi am virat* ancora de derivă, lăsând numai atâta velatură câtă putea suporta iahtul, după care l-am îndreptat pe *Spray* spre farul Monhegan și am ajuns acolo înainte de ivirea zorilor, în ziua de 8. Cum vântul se dezlănțuise, m-am refugiat în adăpostul de la Round Pond, care e un mic port la est de Pemaquid. Aici am adăstat o zi întreagă, în vreme ce vântul șuiera prin pinii de pe țârm. Dar a doua zi s-a făcut vreme destul de bună, am luat-o în larg și, pentru prima oară de când plecasem de la Cape Ann, am făcut însemnări în jurnalul de bord, fără să uit a nota pe larg aventura mea cu balena.

Îndreptându-se spre est, *Spray* s-a întins la drum pe o mare liniștită, de-a lungul coastei, printre numeroasele insule. În seara aceleiași zile de 10 mai, a ajuns în apropierea unei insule destul de mari, căreia am să-i zic întotdeauna Insula Broaștelor, fiindcă *Spray* a fost vrăjit de un milion de orăcăieli. Ne-am îndreptat după aceea spre Insula Păsărilor, numită și Stânca Gannet, unde e ridicat un far puternic, cu lumină intermitentă, care a măturat puntea lui *Spray* atunci când am alunecat pe sub razele sale și prin umbre. Apoi, punând capul spre Insula Briar, a doua zi după-amiază am întâlnit mai

* A readuce la bord lanțul și ancora.

multe nave în zona vestică de pescuit. Am stat de vorbă cu cei de pe o ambarcațiune aflată la ancoră și mi-au dat indicații greșite cu privire la drumul de urmat. *Spray* a luat-o drept peste bancul de sud-vest, înfruntând cel mai amarnic val de maree în Golful Fundy, și am ajuns la Westport, în Noua Scoție, unde petrecusem opt ani pe vremea când eram flăcău.

S-ar putea ca oamenii de pe vasul de pescuit să-mi fi spus „est-sud-est“, exact direcția pe care o aveam atunci când i-am strigat, cerându-le informația. Dar mie mi s-a părut că au zis „est-nord-est“, așa că am pus cârma pe noua direcție. Înainte de a catadicsi să-mi răspundă, căpitanul profită de prilej pentru a-și satisface propria-i curiozitate și a afla de unde veneam, dacă, într-adevăr, navigam singur și dacă nu aveam „nici câine, nici mătă“ cu mine. Era pentru prima dată, după o viață întreagă petrecută pe mare când, la solicitarea unei informații, mi se răspundea cu o întrebare. Cred că individul trebuie să fi fost din Foreign Islands. De un lucru sunt totuși sigur, și anume că individul nu era din Insula Briar, fiindcă s-a ferit de un val trecut peste balustradă și, oprindu-se să-și șteargă apa de pe față, a scăpat un cod minunat pe care aproape că-l săltase la bord. Unuia din Insula Briar nu i s-ar întâmpla așa ceva pentru că, e lucru știut, fie că are, fie că n-are pește în cârlig, el nu se ferește niciodată din calea valului și-și caută mai departe de strunele lui, trage de ele sau le joacă în apă. Ba, mai mult decât atât, l-am văzut pe vechiul meu prieten diaconul W.D., adevărat om al acestei insule, cum, în vreme ce asculta slujba în mica biserică de pe deal, și-a întins frumos brațul peste banca în care stătea spre culoar, mișcând mâna în sus și-n jos, de parcă ar fi săltat o sepie de momeală, spre marea încântare a tinerilor care n-au priceput că, pentru a prinde un pește ca lumea, ca lumea trebuie să joci și momeala – iar acest lucru îl preocupa în cel mai înalt grad pe diacon.

Am fost foarte încântat când am ajuns la Westport. După scuturătura de care avusesem parte în hula aceea cumplită

dinspre sud-vest, orice port ar fi fost încântător, dar gândul de a mă afla din nou printre vechii mei colegi de școală mă bucura și mai tare. Eram în 13 ale lunii, iar 13 e numărul meu norocos, lucru remarcat cu mult înainte. Doctorul Nansen* a pornit în căutarea Polului Nord având la bord un echipaj format din treisprezece oameni. Probabil auzise și el de reușita mea deosebită: cu cea mai extraordinară navă ajunsese cu bine în Brazilia, având tot atâția oameni în echipaj. Eram bucuros să văd din nou stâncile Insulei Briar – pe toate le știam. Prăvăli-oara de după colț, pe care n-o mai zărisem de treizeci și cinci de ani, rămăsese aceeași, numai că părea și mai mică; sigur era acoperită cu aceeași șindrilă. Că doar cine putea ști mai bine decât mine acoperișul acela unde noi, băieții, pândiserăm nopți în șir o pisică neagră – trebuia prinsă neapărat într-o noapte cu beznă deplină – ca să-i luăm blana și să facem din ea o legătoare, pentru un biet șchiop?! Pe vremea când eram copii, acolo locuia Lowry, creditorul. Cât trăise își iubise arma și în buzunarul de la haină avea, totdeauna, niște praf de pușcă desfăcut. De obicei ținea în gură o pipă scurtă din lut. Într-un moment de ghinion, și-a pus pipa aprinsă în buzunar, taman peste pulbere. Domnul Lowry era un excentric.

Pe Insula Briar, l-am ridicat din nou pe *Spray* pe uscat și i-am cercetat îmbinările, dar am văzut că nici măcar încercările la care îl supusese acel vânt de sud-vest nu reușiseră să-l subrezească. În largul mării tot vreme rea și vânturi potrivnice erau, așa că nu mă grăbeam să dublez Capul Sable. Împreună cu câțiva prieteni am făcut o scurtă excursie în Golful St. Mary, vechi loc de plimbări pe mare, și ne-am întors pe insulă. Apoi am pornit din nou la drum. A doua zi, din cauza ceții și a vântului potrivit, am făcut o escală la Yarmouth. Am petrecut vreo câteva zile plăcute acolo și mi-am procurat pentru

* Fridtjof Nansen (1861 – 1930) – explorator, om de știință și diplomat norvegian, laureat al Premiului Nobel pentru Pace; în expediția sa din 1893 – 1896 a stabilit un nou record de apropiere de Polul Nord.

călătorie niște unt și, de asemenea, un butoi de cartofi. Am mai umplut șase butoaie cu apă și am orânduit totul sub punte. Tot la Yarmouth mi-am făcut rost de un ceas de tinichea, singurul pe care l-am avut cu mine în timpul întregii călătorii. Costă un dolar și jumătate, dar, fiindcă avea sticla spartă, negustorul mi l-a lăsat la un dolar.